

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΓΝΩΜΗ

A8/2019

(άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. αα' του ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 19^η Απριλίου του έτους δύο χιλιάδες δεκαεννιά (2019) ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.00 π.μ., επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα, όπου και η έδρα της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Μιχαήλ Εκατομμάτης

Μέλη:
Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης
Δημήτριος Λουρίκας, μέσω τηλεδιάσκεψης
Δημήτριος Σταθακόπουλος
Μαρία Στυλιανίδη
Ερωφίλη Χριστοβασίλη

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου, Π.Ε. Διοικητικού- Οικονομικού

Εισηγητές: Παναγιώτα Αλεξίου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Ευάγγελος Ιατρού, Δ/χος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός/Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά την διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν, ο εισηγητής κ. Ιατρού (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Προϊσταμένη του Τμήματος Γνωμοδοτήσεων, Μαρία Χριστίνα Καξιρή, η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, Μίνα Καλογρίδου, καθώς και εκπρόσωπος του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, οι οποίοι αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και της λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Την 28.03.2019 υπεβλήθη ηλεκτρονικά στην Ε.Α.Δ.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) και έλαβε Α.Π. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1758/29.03.2019, διαβιβαστικό έγγραφο, δια του οποίου το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών υπέβαλε σχέδιο προτεινομένων διατάξεων επί σχεδίου νόμου με θέμα «*Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2016/797, 2016/798 και 2016/2370 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και άλλες διατάξεις*», προκειμένου να διατυπωθεί σχετικά γνώμη της Αρχής, στο πλαίσιο της προβλεπομένης, στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. (αα) του ν.4013/2011, αρμοδιότητάς της. Εν συνεχεία, δια του από 02.04.2019 διαβιβαστικού εγγράφου, υπεβλήθη εκ νέου, ως ορθή επανάληψη, με προσθήκη νέων διατάξεων, το ως άνω κείμενο προτεινομένων διατάξεων προς διατύπωση γνώμης από την Αρχή, στο πλαίσιο της ως άνω αρμοδιότητας, το οποίο έλαβε Α.Π. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1847/03.04.2019.

II. Αρμοδιότητα Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. αα' του ν. 4013/2011, «2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: {...} γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις και συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής. Ειδικότερα: [...] αα) Η Αρχή γνωμοδοτεί επί των διατάξεων σχεδίων νόμων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις πριν από την κατάθεσή τους στη Βουλή. Αν ο αρμόδιος Υπουργός διαφωνεί με τη γνώμη της Αρχής, η Αρχή δύναται να συγκαλεί συσκέψεις, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της και εκπροσώπων όλων των συναρμόδιων Υπουργείων με σκοπό την ανταλλαγή και σύγκλιση των απόψεων. Στις εν λόγω συσκέψεις η Αρχή και κάθε συναρμόδιος Υπουργός μπορούν να ζητούν τη συμμετοχή ανεξάρτητων τρίτων, ειδικών σε θέματα δημοσίων συμβάσεων. Οι συσκέψεις αυτές πραγματοποιούνται σε διάστημα δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την περιέλευση της πρόσκλησης της Αρχής στους συμμετέχοντες. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής δεν κωλύει τη συνέχιση της διαδικασίας ψήφισης του σχεδίου νόμου. Αν δεν αρθεί η διαφωνία μεταξύ του αρμόδιου Υπουργού και της Αρχής, στη γνώμη της Αρχής προσαρτάται έκθεση του Υπουργού στην οποία περιλαμβάνεται και ειδική αιτιολόγηση κάθε απόκλισης από το περιεχόμενο της γνώμης. Τα εν λόγω έγγραφα συνοδεύουν τα σχέδια νόμων κατά την κατάθεσή τους στη Βουλή και αναρτώνται με επιμέλεια της Αρχής στην ιστοσελίδα της. Σε περίπτωση απόκλισης του σχεδίου νόμου από τη γνώμη της Αρχής, η αρμόδια επιτροπή της Βουλής δύναται να καλεί, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, σε ακρόαση τον Πρόεδρο της Αρχής. [...]

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της παρούσας περίπτωσης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση των ανωτέρω σχεδίων διατάξεων στην Αρχή, με μέριμνα του οικείου οργάνου. Με την άπρακτη παρέλευση της άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής.».

Δεδομένου ότι οι προτεινόμενες νομοθετικές ρυθμίσεις, ως παρατίθενται κατωτέρω, ρυθμίζουν θέματα δημοσίων συμβάσεων, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για παροχή γνώμης κατά την προπαρατεθείσα διάταξη.

III. Αιτιολογική Έκθεση Σχεδίου Νόμου

«Με τις προτεινόμενες διατάξεις επιδιώκεται η αποσαφήνιση εννοιών και η συντόμηση σταδίων στις διοικητικές διαδικασίες, κατά τρόπο ώστε να διευκολυνθούν οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς για την ορθή εφαρμογή

των κανόνων και με λιγότερο διοικητικό φόρτο, ώστε να επιταχυνθούν και να καταστούν αποτελεσματικότερες οι διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης».

Ως προς τις επιμέρους προτεινόμενες διατάξεις των παραγράφων 1 – 17 του υπόψη άρθρου του εξεταζόμενου νομοσχεδίου, οι αντίστοιχες αιτιολογικές σκέψεις παρατίθενται κατωτέρω.

IV. Προτεινόμενες νομοθετικές ρυθμίσεις

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο ως άνω υποβληθέν σχέδιο νόμου έχουν ως εξής:

Παράγραφος 1

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ.1 του παρόντος άρθρου απαλείφεται η λέξη “ιδίως” από την περίπτωση 7 της παρ.1 του άρθρου 2 του ν.4412/2016 αναφορικά με την έννοια του έργου, για την διευκόλυνση των αναθετουσών αρχών και αναθετότων φορέων κατά τον χαρακτηρισμό μίας δημόσιας σύμβασης ως έργο, ώστε να διευκρινίζεται ότι προκειμένου να χαρακτηριστεί μία σύμβαση ως σύμβαση έργου, θα πρέπει να εμπίπτει στα CPV του παραρτήματος κατά τρόπο ώστε να προϋποθέτει απαραίτητως και να απαιτεί την εφαρμογή μελέτης».

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«1. Στο εδάφιο β' της περιπτ. 7 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν.4412/2016 (Α' 147) η λέξη “ιδίως” διαγράφεται».

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 2 (Ορισμοί)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

{...} 6) ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο, ένα από τα κάτωθι: α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα II του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα I του Προσαρτήματος Β', β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου, γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου,

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές

διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών {...}.

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου υπό τον τίτλο “Τροποποιήσεις ν.4412/2016 (Α’ 147)” του εξεταζόμενου νομοσχεδίου προβλέπεται η διαγραφή της λέξης “ιδίως” από τις διατάξεις του εδαφίου β’ της περίπτωσης (7) της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, οι οποίες περιλαμβάνουν τον ορισμό της έννοιας “έργο”, τόσο για τις αναθέτουσες αρχές του Βιβλίου Ι του και για τους αναθέτοντες φορείς του Βιβλίου ΙΙ του ανωτέρω νόμου.

Τούτο προτείνεται, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το προτεινόμενο νομοσχέδιο, “για την διευκόλυνση των αναθετουσών αρχών και αναθετόντων φορέων κατά τον χαρακτηρισμό μίας δημόσιας σύμβασης ως έργο, ώστε να διευκρινίζεται ότι, προκειμένου να χαρακτηριστεί μία σύμβαση ως σύμβαση έργου, θα πρέπει να εμπίπτει στα CPV του παραρτήματος κατά τρόπο ώστε να προϋποθέτει και να απαιτεί την εφαρμογή μελέτης”.

Καταρχάς επισημαίνεται ότι το β’ εδάφιο των διατάξεων της περίπτωσης (7) της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 αποτελεί εθνική ρύθμιση, συμπληρωματική στην έννοια του “έργου” ως αυτή δίδεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 περίπτωση (7) Οδηγία 2014/24/ΕΕ (βλ. “ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας”) και ενσωματώθηκε στο α’ εδάφιο των ανωτέρω διατάξεων.

Σημειωτέον ότι η διάταξη του υπόψη εδαφίου β’ είχε προταθεί να απαλειφθεί, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στη σελίδα 6 της υπ’ αριθμ. 5/2016 γνώμης της Αρχής επί του νομοσχεδίου με τίτλο “Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών”, βάσει των οποίων η Αρχή είχε διατυπώσει τη γνώμη ότι “[η] προσθήκη του εδαφίου (β) δεν διευκρινίζει περαιτέρω την έννοια του έργου, αντιθέτως ενδεχομένως και να έρχεται σε αντίθεση με την έννοια αυτού, καθώς προβλέπεται ότι αφορά και “συντηρήσεις και λειτουργία υποδομών”. Περαιτέρω επισημαίνεται ότι στην προηγούμενη περ. (6) του άρθρου 2 που δίδεται ο ορισμός της έννοιας της “εκτέλεσης έργων”, ρητά σχετίζονται τα έργα με συγκεκριμένους κωδικούς CPV που αναφέρονται στο παράρτημα Ι του σχεδίου νόμου. Συνεπώς το εδάφιο (β) μάλλον σύγχυση και ζητήματα ερμηνείας και ορθής εφαρμογής της έννοιας του “έργου” κατά το ενωσιακό δίκαιο θα προκαλέσει, παρά διευκρινίζει την έννοια του “έργου” και της “εκτέλεσης εργασιών”.”

Περαιτέρω, μία δημόσια σύμβαση είναι δημόσια σύμβαση έργου εφόσον το αντικείμενό της καλύπτει μία τουλάχιστον από τις τρεις εκδοχές του ενωσιακού ορισμού της, κατ’ άρθρο 2 (Ορισμοί) παράγραφος 1 περίπτωση (6) της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ήτοι: “α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ· β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου· γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει αναθέτουσα αρχή που ασκεί καθοριστική επίδραση στο είδος ή τη μελέτη του έργου”, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο αυτούσιες κατά τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ. (6) του ν. 4412/2016.

Υπό το πρίσμα της ανωτέρω αιτιολογικής έκθεσης της προτεινόμενης διάταξης, γίνεται αντιληπτό ότι η λέξη “ιδίως” προτείνεται να διαγραφεί από τη φράση “η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών,” του

υπόψη εδαφίου, προκειμένου οι εργασίες (οικοδομικές ή μηχανικού εν γένει) του εδαφίου α' της περίπτωσης (7) της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 να εμπίπτουν στα CPV των δραστηριοτήτων των Παραρτημάτων ΙΙ του Προσαρτήματος Α' και Ι του Προσαρτήματος Β' του ως άνω νόμου, κατά τρόπον ώστε η εφαρμογή μελέτης με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων να προϋποτίθεται και να απαιτείται υποχρεωτικά.

Στο ως άνω πλαίσιο υπογραμμίζεται ότι δεν καθίσταται σαφές και ακολούθως χρήζει αποσαφήνισης από πλευράς του αρμόδιου Υπουργείου, δια της συμπερίληψης ρητής αναφοράς εντός της προτεινόμενης διάταξης, το εάν με την τελευταία προτείνεται να διαγραφεί η λέξη "ιδίως" και από την επόμενη φράση του υπόψη εδαφίου β' (ήτοι από τη φράση "ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών"). Στην περίπτωση δε που ήθελε θεωρηθεί ότι η βούληση του νομοθέτη είναι να διαγραφεί η λέξη "ιδίως" και από την ανωτέρω φράση του υπόψη εδαφίου β', στην οποία αποτυπώνεται μέρος του εθνικού ορισμού της έννοιας "έργο", αυτό θα σήμαινε ότι θα έπαυε πλέον η αναφορά του συγκεκριμένου εδαφίου στις ανωτέρω κατηγορίες έργων (εν τοις πράγμασι στις κατηγορίες πτυχίων έργων του ΜΕΕΠ) να είναι ενδεικτική και θα καθίστατο περιοριστική, με αποτέλεσμα ο ορισμός του έργου με βάση τη συγκεκριμένη εθνική διάταξη να περιορίζεται αυστηρά στις ανωτέρω κατηγορίες έργων και μόνον.

Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται, όπως έχει παγίως κριθεί,¹ ότι ο ορισμός μιας δημόσιας συμβάσεως ως συμβάσεως έργου, προμηθειών ή υπηρεσιών ανάγεται στο ενωσιακό δίκαιο και δεν εξαρτάται από το χαρακτηρισμό της ίδιας συμβάσεως με βάση την εθνική νομοθεσία. Συνεπώς, η ως άνω αμιγώς εθνική ρύθμιση του εδαφίου β' της περίπτωσης (7) της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 σχετικά με τον ορισμό της έννοιας "έργο" τυγχάνει εφαρμογής συμπληρωματικά προς την ενωσιακή ρύθμιση που αποτυπώνεται στο εδάφιο α' της ανωτέρω διάταξης, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με την τελευταία και εφόσον δεν επιβάλλει άλλους όρους εφαρμογής (βλ. Δ. Ράικο - Ε. Βλάχου - Ε. Σαββίδη "Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016 – Ερμηνεία κατ' άρθρο", σελ. 30 επ.).

Κατά συνέπεια προτείνεται να περιληφθεί στη διάταξη η πρόβλεψη ότι: «Στο εδάφιο β' της περιπτ. 7 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν.4412/2016 (Α' 147) η λέξη "ιδίως" διαγράφεται από τη φράση «Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος».

Παράγραφος 2

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ. 2 απλοποιείται η διοικητική διαδικασία σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος του άρθρου 50 του Ν.4412/2016 ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργων με αξιολόγηση μελέτης (μελετο-κατασκευή), καθώς απαλείφεται η σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου δημοσίων έργων, απλουστεύοντας και συντομεύοντας, κατά αυτόν τον τρόπο, τη διοικητική διαδικασία ανάθεσης του εν λόγω συστήματος».

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

¹ βλ. ενδεικτικά απόφαση ΔΕΚ C-382/05, ΕλΣυν VI Τμ. 405/2017 καθώς και ΣτΕ 2387/2009 και 3932/2012.

«2. Στο εδάφιο α' της παρ.1 του άρθρου 50 του ν.4412/2016 (Α' 147), η φράση "και έπειτα από σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο" διαγράφεται».

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 2 (Ορισμοί)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

{...} 2. Πέραν των ορισμών της παραγράφου 1, ιδίως για τις ανάγκες εφαρμογής του Τίτλου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι:

{...} 5) ως «Τεχνικό Συμβούλιο» νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή {...}.

Άρθρο 50 (Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης)

1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, εξαιρουμένων των έργων αναπλάσεως και των κτιριακών, με την επιφύλαξη της παρ. 2, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση έργου έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου εφόσον συντρέχουν, πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης έργου και έπειτα από σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) ύπαρξη εγκεκριμένης προμελέτης και εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων, τεύχους υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού της αναθέτουσας αρχής, και «Κανονισμού Μελετών Έργου», ο οποίος συντάσσεται ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε σε παρόμοια έργα, (β) οι διαθέσιμες μελέτες της αναθέτουσας αρχής συνοδεύονται υποχρεωτικά, από όλες τις απαραίτητες συνοδές υποστηρικτικές μελέτες, όπως γεωλογικές, γεωτεχνικές, που αντιστοιχούν στο αντίστοιχο στάδιο της μελέτης του κυρίως έργου, και (γ) η ύπαρξη των στοιχείων Α.1 έως Α.3 και Α.7 έως Α.13 του υποφακέλου της υποπερίπτωσης Α' της παραγράφου 7 του άρθρου 45. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να εξαιρούνται και άλλες κατηγορίες έργων από την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση αξιοποίησης και οικοδόμησης ακινήτων με αντιπαροχή, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει αποφασίσει την αξιοποίηση με σύμβαση σύμβασης συγχρόνως για τη μελέτη και κατασκευή του ακινήτου.

3. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αναλόγως και αν η αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να πραγματοποιήσει την κατασκευή και πιθανόν τη λειτουργία και συντήρηση του έργου, κρίνει σκόπιμη την παραχώρηση άλλου εργολαβικού ανταλλάγματος εκτός από πλήρη χρηματική καταβολή ή αντιπαροχή ακινήτων, χωρίς τη μεταβίβαση στον ανάδοχο του λειτουργικού κινδύνου, που απορρέει από την εκμετάλλευση των εν λόγω έργων και ο οποίος συμπεριλαμβάνει κίνδυνο ζήτησης ή προσφοράς ή αμφοτέρων. Τέτοια ανταλλάγματα μπορεί να είναι η παραχώρηση της χρήσης ή της εκμετάλλευσης του έργου για ορισμένη χρονική περίοδο με εγγυημένα έσοδα, η αντιπαροχή γεωργικών ή

μεταλλευτικών ή βιομηχανικών προϊόντων ή υπηρεσιών και άλλα.

4. Η αξιολόγηση της μελέτης κατά τη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης του παρόντος άρθρου αφορά μόνο τον έλεγχο της πληρότητας και της συμφωνίας της μελέτης με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως με τον Κανονισμό Μελετών Έργου διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη της μελέτης με αυτά (πίνακας συμμόρφωσης) χωρίς βαθμολόγηση.

ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας)

Άρθρο 20 (Γνώμη – πρόταση)

“1. Όπου ο νόμος, για την έκδοση διοικητικής πράξης, προβλέπει προηγούμενη γνώμη (απλή ή σύμφωνη) ή πρόταση άλλου οργάνου, η μεν γνώμη διατυπώνεται ύστερα από ερώτημα του οργάνου που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα, η δε πρόταση υποβάλλεται με πρωτοβουλία του προτείνοντος οργάνου. Η γνώμη ή η πρόταση, πρέπει να είναι έγγραφη, αιτιολογημένη και επίκαιρη κατά το περιεχόμενό της.

2. Το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα δεν μπορεί να εκδώσει πράξη με περιεχόμενο διαφορετικό από αυτό της σύμφωνης γνώμης ή της πρότασης. Η μη αποδοχή της θετικής σύμφωνης γνώμης ή της πρότασης, καθώς και η απόκλιση από την απλή γνώμη, πρέπει να αιτιολογούνται ειδικώς.

3. Το αρμόδιο για την έκδοση διοικητικής πράξης όργανο μπορεί να ζητήσει τη γνώμη άλλου οργάνου οικειοθελώς. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται όσα ισχύουν για την απλή γνώμη.

4. Αν η απλή γνώμη δεν υποβληθεί μέσα στην προθεσμία που έχει ταχθεί προς τούτο από το νόμο ή από το αποφασίζον όργανο ή, σε κάθε περίπτωση, μέσα σε εύλογο χρόνο, η διοικητική πράξη μπορεί να εκδοθεί και χωρίς αυτήν.”

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Με την προτεινόμενη ρύθμιση καταργείται η μέχρι σήμερα απαιτούμενη κατά το νόμο σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, προκειμένου μία αναθέτουσα αρχή να εκκινήσει τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου, η οποία έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου, με αξιολόγηση μελέτης (ήτοι μελετοκατασκευή), κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 50 του ν. 4412/2016.

Ειδικότερα, στο εδάφιο α' των ανωτέρω διατάξεων προτείνεται η διαγραφή της φράσης «και έπειτα από σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο», και τούτο δε, σύμφωνα με τα σχετικώς αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το υπόψη άρθρο νομοσχεδίου, προκειμένου για την απλοποίηση και συντόμευση της «διοικητικής διαδικασίας σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος του άρθρου 50 του ν. 4412/2016 ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργων με αξιολόγηση μελέτης (μελετο-κατασκευή)».

Με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 50 του ν. 4412/2016 ρυθμίζεται –σε κάποιο βαθμό κατά τρόπο περιοριστικό (βλ. σελ. 10 της ανωτέρω 5/2016 γνώμης της Αρχής)- η διακριτική ευχέρεια που καταρχήν έχει κάθε αναθέτουσα αρχή ως προς το να αποφασίσει την προκήρυξη μίας δημόσιας σύμβασης η οποία περιλαμβάνει στοιχεία τόσο σύμβασης μελέτης, όσο και σύμβασης κατασκευής του οικείου έργου, βάσει συστήματος που

περιλαμβάνει την αξιολόγηση μελέτης (μελετοκατασκευή). Η διάταξη ορίζει συγκεκριμένες διαδικαστικές προϋποθέσεις εφαρμογής, ως ελάχιστα απαιτούμενες προϋποθέσεις ωριμότητας προκειμένου μία δημόσια σύμβαση έργου να επιτρέπεται να δημοπρατηθεί με το σύστημα της αξιολόγησης μελέτης (μελετοκατασκευή), λαμβανομένης υπόψη και της καθιερωθείσας με το ν. 4412/2016 υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών για τήρηση του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης έργου (πρβλ και το προϊσχύσαν άρθρο 8 του ν. 3669/2008 (ΚΔΕ)).

Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι η ανωτέρω, προβλεπόμενη με τις διατάξεις της παρ. 1 του αρθ. 50 του ν. 4412/2016, διοικητική διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας ανήκει η υποχρεωτική, μέχρι σήμερα, διατύπωση σύμφωνης γνώμης του αρμοδίου τεχνικού συμβουλίου περί του εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις προσφυγής της αναθέτουσας αρχής σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου με αξιολόγηση μελέτης, είναι ζήτημα σκοπιμότητας που σχετίζεται με την εσωτερική οργάνωση των αναθετουσών αρχών και του κράτους, βάσει της οποίας η κάθε αναθέτουσα αρχή θα λαμβάνει τις αποφάσεις της κατά την υλοποίηση των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων της συμβάσεων.

Παράγραφος 3

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ. 3 προστίθενται στην ισχύουσα παρ. 2 του άρθρου 50 του ν.4412/2016, άλλες δύο περιπτώσεις, ώστε να δοθεί η ευκαιρία διεύρυνσης της χρήσης του εν λόγω συστήματος της μελετοκατασκευής και στα έργα ενεργειακής αναβάθμισης καθώς και στα κτιριακά έργα, τα οποία κατασκευάζονται βάσει προτυποποιημένων τεχνικών προδιαγραφών»

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 50 του ν.4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: "Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αναλόγως και α) στην περίπτωση αξιοποίησης και οικοδόμησης ακινήτων με αντιπαροχή, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει αποφασίσει την αξιοποίηση με σύναψη σύμβασης συγχρόνως για τη μελέτη και κατασκευή του ακινήτου, β) στην περίπτωση των έργων ενεργειακής αναβάθμισης και γ) στην περίπτωση κατηγορίας και είδους κτιριακών που κατασκευάζονται βάσει πρότυπων τεχνικών προδιαγραφών που εκδίδονται από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών."

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 50 του ν. 4412/2016 ως εξής:

«Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται αναλόγως και α) στην περίπτωση αξιοποίησης και οικοδόμησης ακινήτων με αντιπαροχή, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει αποφασίσει την αξιοποίηση με σύναψη σύμβασης συγχρόνως για τη μελέτη και κατασκευή του ακινήτου, β) στην περίπτωση των έργων ενεργειακής αναβάθμισης και γ) στην περίπτωση κατηγορίας και είδους κτιριακών που κατασκευάζονται βάσει πρότυπων τεχνικών προδιαγραφών που εκδίδονται από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών.»

Συνεπώς, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση της υπόψη διάταξης, με την προτεινόμενη διάταξη «προστίθενται στην ισχύουσα παρ. 2 του άρθρου 50 του ν.4412/2016, άλλες δύο περιπτώσεις, ώστε να δοθεί η

ευκαιρία διεύρυνσης της χρήσης του εν λόγω συστήματος της μελετοκατασκευής και στα έργα ενεργειακής αναβάθμισης καθώς και στα κτιριακά έργα, τα οποία κατασκευάζονται βάσει προτυποποιημένων τεχνικών προδιαγραφών».

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι η προτεινόμενη διάταξη κινείται προς την ορθή κατεύθυνση της μερικής άρσης του περιορισμού των κατηγοριών δημοσίων συμβάσεων έργων, τις οποίες οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να αναθέτουν με το σύστημα της αξιολόγησης μελέτης (μελετοκατασκευή), περιορισμός ο οποίος επιβλήθηκε με την εισαγωγή της διάταξης της παρ. 1 του άρθ. 50 του ν. 4412/2016, χωρίς, όπως προαναφέρθηκε να προκύπτει ο δικαιολογητικός λόγος του εν λόγω περιορισμού, σύμφωνα με τα σχετικώς αναφερόμενα στη γνώμη 5/2016 της Αρχής (βλ. σελ. 10 αυτής).

Και τούτο γιατί οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να περιορίζονται - καταρχήν - κατά την επιλογή τους να αναθέσουν μία δημόσια σύμβαση έργου με αξιολόγηση μελέτης (μελετοκατασκευή), καθώς στον ορισμό του έργου ρητά περιλαμβάνεται η μελέτη και εκτέλεση συγχρόνως ενός έργου (κατά την ενωσιακή και εθνική ορολογία).

Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται σκόπιμο, κατά την άποψη της Αρχής, και η επανεξέταση της ρύθμισης της παρ. 4 του ίδιου άρθρου, ώστε να παραμένουν οι αναθέτουσες αρχές ελεύθερες, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και τις ιδιαιτερότητες κάθε σύμβασης, να κρίνουν ζητήματα που αφορούν όχι μόνο στην επιλογή των κατάλληλων κριτηρίων ανάθεσης, ιδίως δε να μην περιορίζονται προς την κατεύθυνση της χρήσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς αποκλειστικά βάσει της τιμής, αλλά και να καθορίζουν τη βαρύτητά τους για την τελική εκτίμηση, καθ' όσον αυτή επιτρέπει τη συνθετική αξιολόγηση των εφαρμοσθέντων κριτηρίων, προκειμένου να προσδιορισθεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομικής απόψεως προσφορά (πρβλ Κατευθυντήρια Οδηγία 11 της Αρχής "Κριτήρια ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων", ΑΔΑ: ΩΛΝ40ΞΤΒ-ΜΙΦ, σελ. 6, με τις εκεί παραπομπές σε ΔΕΚ απόφαση στην υπόθεση C-448/01, ό.π., σκέψη 39, ΔΕΚ απόφαση της 27-10-2005, υπόθεση C-234/03, Contse SA, Vivisol Srl, Oxigen Salud SA κατά Instituto Nacional de Gestion Sanitaria (Ingesa), πρώην Instituto Nacional de la Salud (Insalud), σκ. 68. σε συνδυασμό και με τις αιτιολογικές σκέψεις 90-93 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

Περαιτέρω, ως προς την προτεινόμενη διάταξη με την οποία τροποποιείται η παρ. 2 του ως άνω άρθρου 50, δια της οποίας, όπως φαίνεται και από την ανωτέρω αιτιολογική έκθεση, σκοπείται η διεύρυνση της δυνατότητας εφαρμογής του συστήματος της μελετοκατασκευής στα, κατά κύριο λόγο κτιριακά, έργα ενεργειακής αναβάθμισης, καθώς και στα κτιριακά έργα που κατασκευάζονται βάσει προτυποποιημένων τεχνικών προδιαγραφών, διαπιστώνεται ότι αυτή χρήζει αναδιατύπωσης, δεδομένου ότι είναι προφανές ότι δεν πρόκειται για αναλογική αλλά ευθεία για εφαρμογή της δυνατότητας αυτής, με τον περιορισμό των μέχρι τώρα εξαιρούμενων συμβάσεων.

Συνεπώς προτείνεται είτε η προσαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 50 ν. 4412/2016, ώστε να συνάδει με το περιεχόμενο της προτεινομένης ρύθμισης, είτε η αναδιατύπωση της παρ. 2, ώστε να καθίσταται σαφώς δυνατή η ευθεία εφαρμογή της ανωτέρω δυνατότητας στις συγκεκριμένες κατηγορίες έργων.

Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο να προστεθούν στην αιτιολογική έκθεση της εξεταζόμενης ρύθμισης συγκεκριμένα παραδείγματα κτιριακών έργων που κατασκευάζονται βάσει προτυποποιημένων τεχνικών προδιαγραφών, ώστε να είναι σαφές το πεδίο εφαρμογής της.

Παράγραφος 4**ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ**

«Με την παρ. 4 με την περιπτ. α' για την απλούστευση των διαδικασιών προστίθεται στην εξαίρεση λήψης γνώμης από το αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο και οι συνοπτικοί διαγωνισμοί, ενώ με την περιπτ. β' τίθενται συγκεκριμένα χρονικά όρια για τη γνωμοδότηση του οικείου τεχνικού συμβουλίου, προκειμένου να αποφεύγονται οι καθυστερήσεις στην διαδικασία δημοπράτησης, ιδίως δε στο στάδιο θεώρησης των μελετών».

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«4 α. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 52 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθεται φράση ως εξής: «, καθώς και στις περιπτώσεις που η προϋπολογισθείσα αξία της σύμβασης δεν ξεπερνά τα όρια των συνοπτικών διαγωνισμών.»

β. Στο άρθρο 52 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

“4. Σε όσες περιπτώσεις προβλέπεται από τον παρόντα νόμο κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης η παροχή γνώμης ή η θεώρηση μελετών από το οικείο τεχνικό συμβούλιο και δεν προβλέπεται ρητώς προθεσμία για την παροχή της γνώμης ή τη θεώρηση των μελετών, η γνώμη αυτή παρέχεται σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του αιτήματος. Σε περίπτωση που ζητηθούν διευκρινιστικά στοιχεία εντός της παραπάνω προθεσμίας, η προθεσμία παρατείνεται για άλλες δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες από την αποστολή των συμπληρωματικών στοιχείων. Σε περίπτωση που παρέλθουν άπρακτες οι ως άνω προθεσμίες, χωρίς να γνωστοποιηθεί στην Αναθέτουσα Αρχή η απόφαση του τεχνικού συμβουλίου, τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη του”.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**ν. 4412/2016****Άρθρο 52 (Σκοπιμότητα σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών)**

1. Για την έγκριση διενέργειας διαδικασίας σύναψης σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, απαιτείται η έκδοση προηγούμενης γνώμης του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο. Με τη γνώμη του το τεχνικό συμβούλιο μπορεί να υποχρεώσει την αναθέτουσα αρχή, πριν από την έγκριση των εγγράφων της σύμβασης, να τηρήσει τη διαδικασία του άρθρου 44.

2. Στις συμβάσεις του παρόντος άρθρου εμπίπτουν και οι δημόσιες συμβάσεις με αντικείμενο την προετοιμασία στοιχείων του φακέλου δημόσιας σύμβασης κατά τις παραγράφους 6 έως 8 του άρθρου 45.

3. Η έγκριση της παραγράφου 1 δεν απαιτείται όταν η σύναψη σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών υπαγορεύεται από τους κανόνες διαχείρισης των κονδυλίων της Ε.Ε. (συγχρηματοδοτούμενες δημόσιες συμβάσεις).

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Με τη διάταξη του σκέλους α' της προτεινομένης παραγράφου 4 προστίθεται η φράση «καθώς και στις περιπτώσεις που η προϋπολογισθείσα αξία της σύμβασης δεν ξεπερνά τα όρια των συνοπτικών διαγωνισμών.», στο

τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 52 του ν. 4412/2016, προκειμένου η λήψη της (απλής) γνώμης του αρμοδίου τεχνικού συμβουλίου, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 52 του ν. 4412/2016, να μην προαπαιτείται για την έγκριση διενέργειας συνοπτικού διαγωνισμού ανάθεσης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών των διατάξεων της περ. 6(β) της παρ. 3 του άρθ. 2 ν. 4412/2016 (όπως πχ. για τη σύνταξη των τευχών διαγωνισμού ανάθεσης μελέτης ή έργου, για τον έλεγχο / επίβλεψη της εκτέλεσης έργου ή μελέτης, για την τεχνική υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στις διαδικασίες ωρίμανσης, ανάθεσης και εκτέλεσης μελέτης ή έργου).

Τούτο προτείνεται, κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση, για λόγους απλούστευσης των διαγωνισμών ανάθεσης των ανωτέρω δημοσίων συμβάσεων.

Όπως προαναφέρθηκε, η συγκεκριμένη ρύθμιση αφορά σε ζήτημα σκοπιμότητας που σχετίζεται με την εσωτερική οργάνωση των αναθετουσών αρχών και του κράτους, βάσει της οποίας η κάθε αναθέτουσα αρχή θα λαμβάνει τις τεκμηριωμένες (λόγω αδυναμίας της να ανταποκριθεί στα καθήκοντα που επιβάλλει η συγκεκριμένη δημόσια σύμβαση) αποφάσεις της κατά την υλοποίηση των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων της συμβάσεων.

2. Με τη διάταξη του σκέλους β' της προτεινομένης παραγράφου 4 εισάγεται αποκλειστική προθεσμία και ρυθμίζονται συναφή με τη θέση της προθεσμίας θέματα όσον αφορά στην παροχή γνώμης ή τη θεώρηση μελετών από το οικείο τεχνικό συμβούλιο.

Από νομοτεχνική άποψη η προτεινόμενη ρύθμιση φαίνεται, εκ της διατύπωσής της, ότι καταλαμβάνει γενικά όλες τις περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών στο πλαίσιο των οποίων προβλέπεται η γνωμοδοτική αρμοδιότητα του αρμοδίου τεχνικού συμβουλίου και, συνεπώς, θα πρέπει να τεθεί σε διακριτό άρθρο του ν. 4412/2016 και όχι στο άρθρο 52 του νόμου αυτού, το οποίο αφορά συγκεκριμένα στη σκοπιμότητα σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

Και από ουσιαστική άποψη όμως επισημαίνεται ότι το «τεκμήριο» της σύμφωνης γνώμης ενδεχομένως να μη συνάδει με όλες τις περιπτώσεις στις οποίες προβλέπεται η γνώμη, απλή ή σύμφωνη, του τεχνικού συμβουλίου (ενδεικτικά πρβλ την περ. της παρ. 7 του άρθρου 4 *Μεικτές συμβάσεις (άρθρο 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)*, με βάση την οποία καθορίζεται το εφαρμοστέο δίκαιο μετά από σύμφωνη γνώμη για μεν τις δημόσιες συμβάσεις έργων άνω των ορίων μετά από σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της ΕΚΑΑ της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 41, για δε δημόσιες συμβάσεις έργων κάτω των ορίων μετά από σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής).

Στο σημείο αυτό εξάλλου δεν είναι σαφές αν η ρύθμιση αναφέρεται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπεται απλή γνώμη του αρμοδίου τεχνικού συμβουλίου, για τις οποίες ήδη, με βάση τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 20 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, προβλέπεται ότι αν η απλή γνώμη δεν υποβληθεί μέσα στην προθεσμία που έχει ταχθεί προς τούτο από το νόμο, η διοικητική πράξη μπορεί να εκδοθεί και χωρίς αυτήν.

Για τους ανωτέρω λόγους ορθότερο, κατά την άποψη της Αρχής, θα ήταν να επανεξετασθεί η φύση της γνωμοδοτικής

αρμοδιότητας του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση που προβλέπεται από το νόμο (απλή-σύμφωνη-υποχρεωτική) και ακολούθως να αποτυπωθούν οι περιπτώσεις στις οποίες θεωρείται πρόσφορο το ως άνω «τεκμήριο της σύμφωνης γνώμης, μετά από σχετική αναδιατύπωση, ώστε να «λογίζεται ως θετική-σύμφωνη με το υποβληθέν ερώτημα», διατύπωση η οποία φαίνεται ότι εξυπηρετεί το σκοπό που εικάζεται από τα διαλαμβανόμενα στην αιτιολογική έκθεση της ρύθμισης.

Άλλως, να προβλεφθεί ρητά αντίστοιχη ρύθμιση με αυτή της ως άνω παρ. 4 του άρθρου 20 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ώστε αν η γνώμη-ιδίως η απλή- δεν υποβληθεί μέσα στην προθεσμία που τάσσεται από το νόμο η διοικητική πράξη να μπορεί να εκδοθεί και χωρίς αυτήν.

Περαιτέρω, δεδομένου ότι στο ν. 4412/2016 δεν φαίνεται να προβλέπεται γνωμοδοτική αρμοδιότητα του τεχνικού συμβουλίου ως προς τη θεώρηση μελετών, να επανεξετασθεί-αποσαφηνισθεί η φράση «Σε όσες περιπτώσεις προβλέπεται από τον παρόντα νόμο...η θεώρηση μελετών».

Παράγραφος 5

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με τις παρ. 5 έως 9 συντομεύονται οι διοικητικές διαδικασίες στις διατάξεις όπου προβλέπεται η λειτουργία τεχνικών συμβουλίων και συγκεκριμένα όπου προβλέπονται σύμφωνες γνώμες αυτών είτε απαλείφονται πλήρως είτε μετατρέπονται σε απλές γνώμες».

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«5. Στην παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 4412/2016 η λέξη “σύμφωνη” διαγράφεται από τις φράσεις “η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων” και “η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής”.»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 14 (Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 14 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ))

1. Το παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) εφαρμόζεται μόνο σε δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης που εμπίπτουν στους κωδικούς CPV 73000000-2 έως 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 και 73430000-5, εφόσον πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) τα προϊόντα ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ιδία χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της και

β) η παροχή της υπηρεσίας αμείβεται εξ ολοκλήρου από την αναθέτουσα αρχή.

2. Πριν τη σύναψη συμβάσεων υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, για το χαρακτηρισμό του είδους της σύμβασης ως ερευνητικού έργου, απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της ΕΚΑΑ της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 41 για τις συμβάσεις άνω των ορίων, ενώ για τις συμβάσεις κάτω των ορίων απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής {...}.

Παράγραφος 6

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«6. Στο εδάφιο α' της παρ. 10 του άρθρου 39 του ν. 4412/2016 μετά τη φράση «του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου» προστίθεται η φράση «, εφόσον αυτό ζητηθεί,» και η λέξη «σύμφωνη» διαγράφεται.»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 39 (Συμφωνίες-πλαίσιο)

1. Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο κατά την έννοια της περίπτωσης 10 της παραγράφου 1 του άρθρου 2 εφόσον εφαρμόζουν τις διατάξεις που προβλέπονται στο παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221). Η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαίσιο δεν υπερβαίνει τα τέσσερα έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, δεόντως δικαιολογημένων, ιδίως λόγω του αντικειμένου της συμφωνίας-πλαίσιο {...}

10. Ειδικά, για δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόν άρθρο, μετά από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, όταν πρόκειται να παραχθεί σύνολο όμοιων μελετών ή ως άνω υπηρεσιών, για τις οποίες δεν είναι γνωστά εκ των προτέρων στοιχεία, όπως ιδίως ο ακριβής προσδιορισμός των επί μέρους συμβάσεων, οι χρόνοι έναρξης και λήξης εκπόνησης των επί μέρους μελετών ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών, όπως και οι ακριβείς χώροι στους οποίους θα εκτελεσθούν οι συμβάσεις, μπορούν όμως να καθορισθούν οι τιμές και ενδεχομένως οι ποσότητες αυτών. Οι συμφωνίες - πλαίσιο συνάπτονται ιδίως για την εκτέλεση εργασιών υποστηρικτικών μελετών. Η μέγιστη αξία των συμφωνιών - πλαίσιο που συνάπτονται κατ' έτος απαγορεύεται να υπερβαίνει σε ποσοστό το είκοσι τοις εκατό (20%) των εγκεκριμένων ετήσιων πιστώσεων της αναθέτουσας αρχής για τις συμβάσεις της παρούσας παραγράφου, με εκτίμηση τετραετίας. Στον περιορισμό αυτό δεν υπόκεινται οι συμφωνίες - πλαίσιο που συνάπτονται για την προετοιμασία του Φακέλου Δημόσιας Σύμβασης, κατά το άρθρο 45.

Παράγραφος 7**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ**

«7. Στο εδάφιο η' της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016 μετά τη φράση «του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου» προστίθεται η φράση «,εφόσον αυτή ζητηθεί.»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 72 (Εγγυήσεις)

1. Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους προσφέροντες να παράσχουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα είδη εγγυήσεων: {...}

Ειδικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι εγγυήσεις συμμετοχής καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, μετά από γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου. Η ένσταση του αναδόχου κατά της αποφάσεως δεν αναστέλλει την είσπραξη του ποσού της εγγυήσεως {...}.

Παράγραφος 8

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«8. Στην παρ. 6 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016 στο τέλος της φράσης “,και κατόπιν γνώμης του αρμοδίου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής”, προστίθεται φράση «,ζητηθείσας δυνητικά:»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 86 (Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων)

[...]

6. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών (πλήρους μελέτης ή επιμέρους σταδίων αυτής), οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης μόνο εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις, και κατόπιν γνώμης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής:

α) όταν δεν απαιτούνται τεχνικά στοιχεία άλλα, πέραν των ήδη περιεχομένων στο Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης, όπως κατά κύριο λόγο στις περιπτώσεις τοπογραφικών μελετών ή γεωτεχνικών ερευνών ή

β) όταν περιέχονται στο Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης επαρκή τεχνικά στοιχεία, ιδίως εγκεκριμένες μελέτες προηγούμενων σταδίων και είναι σε ισχύ εκδοθείσα Α.Ε.Π.Ο. ή

γ) όταν πρόκειται για μελέτη μικρού ή απλού έργου ή έργου χωρίς αβεβαιότητες ως προς την τεχνική λύση ή

δ) όταν πρόκειται περί μελετών που, κατά τις ισχύουσες προδιαγραφές, εκπονούνται σε ένα στάδιο και των οποίων η έγκριση δεν προϋποθέτει κανενός είδους αδειοδότηση ή θεσμοθετημένη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, όπως ιδίως των τοπογραφικών, κυκλοφοριακών και οικονομικών.

Παράγραφος 9**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ**

«9. Στην παρ. 1 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016 μετά τις λέξεις «του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου» προστίθενται οι λέξεις «εφόσον αυτή ζητηθεί».

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 176 (Διαιτητική επίλυση διαφορών)

«1. Στα έγγραφα της σύμβασης, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, μπορεί να εγκριθεί και περιληφθεί ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της Σύμβασης.»

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το υπόψη άρθρο του εξεταζόμενου νομοσχεδίου, με τις προτεινόμενες διατάξεις των παραγράφων 5 έως και 9 του υπόψη άρθρου «συντομεύονται οι διοικητικές διαδικασίες στις διατάξεις [εννοείται του ν. 4412/2016] όπου προβλέπεται η λειτουργία τεχνικών συμβουλίων και συγκεκριμένα όπου προβλέπονται σύμφωνες γνώμες αυτών είτε απαλείφονται πλήρως είτε μετατρέπονται σε απλές γνώμες».

Ειδικότερα, με την προτεινόμενη **παράγραφο 5**, η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, η οποία προαπαιτείται, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 14 του ν. 4412/2016, της σύναψης της οικείας σύμβασης προκειμένου για το χαρακτηρισμό μίας δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης ως ερευνητικού έργου, μετατρέπεται σε απλή.

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 6**, η προβλεπόμενη μέχρι σήμερα σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, η οποία απαιτείται κατά τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 39 του ν. 4412/2016 προκειμένου για τη σύναψη συμφωνίας – πλαισίου για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών από μία αναθέτουσα αρχή, μετατρέπεται από υποχρεωτική σε οικειοθελή- απλή γνώμη και παύει να αποτελεί πλέον ουσιώδη τύπο της υπόψη διοικητικής διαδικασίας.

Συγκεκριμένα, στο εδάφιο α' της παρ. 10 του άρθρου 39 του ν. 4412/2016 προτείνεται όπως μετά τη φράση «του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου» προστεθεί η φράση «, εφόσον αυτό ζητηθεί,» και διαγραφεί η λέξη «σύμφωνη».

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 7**, η απλή γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, την οποία υποχρεούται να ζητήσει η αναθέτουσα αρχή προκειμένου για την κατάπτωση των εγγυήσεων συμμετοχής υπέρ του κυρίου του έργου στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, κατά τις διατάξεις του εδαφίου η' της παραγράφου 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, μετατρέπεται σε απλή γνώμη με οικειοθελή προσφυγή της αναθέτουσας αρχής.

Συγκεκριμένα, στο εδάφιο η' της παραγράφου 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, προτείνεται όπως μετά τη φράση «του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου» προστεθεί η φράση «, εφόσον αυτή ζητηθεί».

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 8**, η απλή γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, την οποία πρέπει να ζητήσει υποχρεωτικά η αναθέτουσα αρχή προκειμένου, εφόσον συντρέχει μία από τις περιπτώσεις (α) – (δ) της παραγράφου 6 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016, να χρησιμοποιήσει την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης εκπόνησης μελετών (πλήρους μελέτης ή επιμέρους σταδίων αυτής), μετατρέπεται σε απλή γνώμη με οικειοθελή προσφυγή της αναθέτουσας αρχής, ήτοι η παροχή της προτεινόμενης απλής γνώμης δεν θα αποτελεί πλέον ουσιώδη τύπο της υπόψη διοικητικής διαδικασίας.

Με την προτεινόμενη διάταξη της **παραγράφου 9**, η απλή γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, την οποία, κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του αρ. 176 ν. 4412/2016, υποχρεούται να ζητήσει η αναθέτουσα αρχή προκειμένου να εγκρίνει και συμπεριλάβει στα έγγραφα δημόσιας σύμβασης έργου ρήτρα περί διαιτητικής επίλυσης κάθε διαφοράς που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος της οικείας σύμβασης, μετατρέπεται σε απλή γνώμη με οικειοθελή προσφυγή της αναθέτουσας αρχής.

Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 1 του άρθρου 176 του ν. 4412/2016, προτείνεται όπως μετά τις λέξεις «του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου» προστεθούν οι λέξεις «εφόσον αυτή ζητηθεί».

Οι ως άνω προτεινόμενες διατάξεις των παραγράφων 5 έως και 9 του υπόψη άρθρου νομοσχεδίου, με τις οποίες τροποποιούνται διατάξεις του νόμου 4412/2016 στις οποίες προβλέπεται απλή ή σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου και που αφορούν στη φύση της γνωμοδοτικής αρμοδιότητας των τεχνικών συμβουλίων άπτονται ζητημάτων εσωτερικής διοικητικής διαδικασίας των αναθετουσών αρχών και του κράτους.

Ειδικά η προτεινόμενη ρύθμιση της παραγράφου 7 κινείται προς την κατεύθυνση του εξορθολογισμού της διοικητικής διαδικασίας κατάπτωσης των εγγυήσεων συμμετοχής υπέρ του κυρίου του έργου κατά τις διαδικασίες σύναψης των ανωτέρω ειδών δημοσίων συμβάσεων, έχοντας υπόψη ότι η παροχή της γνώμης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου κατά τις διατάξεις του εδαφίου η' της παραγράφου 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, όσον αφορά διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ήταν ένα επιπλέον – μάλλον εκ του περισσού - στάδιο στην ανωτέρω διοικητική διαδικασία.

Και τούτο διότι η επιτροπή διαγωνισμού - ως γνωμοδοτούν όργανο κατά τη διενέργεια διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων - γνωμοδοτεί υποχρεωτικά για το συγκεκριμένο ζήτημα κατά τη διάταξη του άρθρου 221 παράγραφος 1 περίπτωση (στ) ν. 4412/2016, βάσει της οποίας προβλέπεται ότι: "1. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, τα όργανα που γνωμοδοτούν προς τα αποφαινόμενα όργανα («γνωμοδοτικά όργανα») έχουν ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] στ) γνωμοδοτούν για κάθε άλλο θέμα που ανακύπτει κατά τη διαδικασία ανάθεσης".

Επιπλέον σημειώνεται ότι με βάση τον ορισμό που αποτυπώνεται στην περ. 5) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, «ως «Τεχνικό Συμβούλιο» νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή», επομένως, η αναφορά στις ανωτέρω επιμέρους διατάξεις σε οικειοθελή γνώμη ενδεχομένως να είναι περιττή (πρβλ και παρ. 3 άρθρου 20 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας).

Παράγραφος 10

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ. 10 διορθώνεται στην περιπτ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 49 του ν.4412/2016 η εσφαλμένη αναγραφή του αριθμού του ν.4024/2011 στο ορθό 4014/2011 σχετικά με την περιβαλλοντική αδειοδότηση».

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«10. Στην περιπτ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 49 η φράση «στο ν. 4024/2011» αντικαθίσταται με τη φράση «στον ν. 4014/2011».

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 49 (Επάρκεια προϋπολογισμού, ωριμότητα, μελέτες)

1. Στοιχεία της ωριμότητας της σύμβασης αποτελούν ιδίως:

α) η πλήρωση των προϋποθέσεων που τίθενται από ειδικές νομοθετικές διατάξεις για την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης (π.χ. εκπόνηση μελετών, εξασφάλιση χρηματοδότησης, συντέλεση απαλλοτριώσεων, μετακίνησης δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, εκπόνηση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, άρση εμποδίων λόγω αρχαιολογικών ευρημάτων, λουπές σχετικές αδειοδοτήσεις).

β) η νομιμότητα και πληρότητα των σχετικών εγγράφων της σύμβασης και

γ) η δυνατότητα των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων να διαμορφώσουν, κατά την αντίστοιχη διαδικασία σύναψης, βάσιμες και ρεαλιστικές προσφορές, με βάση τα χορηγούμενα από την αναθέτουσα αρχή στοιχεία.

2. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν και τα ακόλουθα: {...}

δ) Προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου είναι η ολοκλήρωση της κατά περίπτωση απαιτούμενης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία και ειδικότερα με τα προβλεπόμενα στο ν. 4024/2011 και στις εκτελεστικές του πράξεις.

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Η προτεινόμενη διάταξη σκοπεί στη διόρθωση της αναφοράς, επί του κειμένου της περιπτ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 49 του ν.4412/2016, του ν. 4024/2011 με την ορθή αναφορά στο ν. 4014/2011, ο οποίος αφορά στην περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Δεδομένου του πεδίου εφαρμογής της ως άνω διάταξης, το οποίο άπτεται της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης ενός δημοσίου έργου, προκύπτει ότι προτείνεται, επί το ορθόν, η ως άνω τροποποίηση της διάταξης.

Παράγραφος 11

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ. 11 διορθώνεται η εσφαλμένη αναγραφή στο εδάφιο δ' της παρ. 3 του άρθρου 180 του ν.4412/2016 (Α' 147), από "νέας απόφασης" στο ορθό "νέου διατάγματος".»

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«11. Στο εδάφιο δ' της παρ.3 του άρθρου 180 του ν.4412/2016 (Α' 147), η φράση "νέας απόφασης" αντικαθίσταται από τη φράση "νέου διατάγματος".»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 180 (Ειδικές ρυθμίσεις, έργα άλλων φορέων)

1. Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο και τις αποφάσεις που εκδίδονται με εξουσιοδότησή του ασκούνται από τα αρμόδια όργανα ή συμβούλια του φορέα κατασκευής του έργου, σύμφωνα με τις οργανωτικές διατάξεις του κάθε φορέα {...}

3. Στα έργα που εκτελούνται από άλλους φορείς, εκτός από τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, μπορεί με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, να γίνεται ο ειδικότερος προσδιορισμός των οργάνων και συμβουλίων που αποφασίζουν ή γνωμοδοτούν για τα έργα των φορέων αυτών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου και να γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές ή διαφοροποιήσεις των σχετικών διαδικασιών του και των θεμάτων που ρυθμίζονται με τον παρόντα νόμο για την αντιμετώπιση των ιδιαίτεροτήτων φορέων και έργων. Με το διάταγμα αυτό μπορεί να ενοποιούνται ή να συντέμνονται και οι διαδικασίες που αναφέρονται στη διοικητική και δικαστική επίλυση των διαφορών ή να καταργούνται βαθμοί των διαδικασιών αυτών. Επίσης μπορεί να μεταβιβάζονται και οι αρμοδιότητες του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων επί των αιτήσεων θεραπείας, εγκρίσεως διεξαγωγής διεθνών διαγωνισμών και εγκρίσεως παρεκκλίσεων για τη μελέτη και κατασκευή έργων.

Αποφαινόμενα και γνωμοδοτούντα όργανα που έχουν καθοριστεί με προγενέστερες διατάξεις διατηρούν τις αρμοδιότητές τους μέχρι την έκδοση νέας απόφασης.

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Η προτεινόμενη διάταξη σκοπεί στην τροποποίηση του λεκτικού της παρ. 3 του άρθρου 180 ν. 4412/2016, καθ' όσον μέρος άπτεται της αναφοράς της φράσης «νέας απόφασης» στο τελευταίο εδάφιο αυτής.

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του εν λόγω άρθρου, προβλέπεται η έκδοση διατάγματος, το ρυθμιστικό πεδίο του οποίου αφορά, στα ειδικότερα ζητήματα των αποφαινομένων και γνωμοδοτούντων οργάνων επί των έργων που εκτελούνται από φορείς, πέραν του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, ενώ το τελευταίο εδάφιο, κάνει αναφορά σε «νέα απόφαση», αναφορικά με τα εν λόγω όργανα.

Με το περιεχόμενο αυτό, προτείνεται, δια της εν λόγω διάταξης, η τροποποίηση του εδαφίου δ' της παρ. 3 του άρθρου 180, επί το ορθόν, ώστε να γίνεται αναφορά σε «νέο διάταγμα».

Παράγραφος 12

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ. 12 επιδιώκεται η θέσπιση κανονιστικού πλαισίου αναγκαίου για τη επιθεώρηση και συντήρηση των παραδοσιακών (πέτρινων) και λοιπών γεφυρών της χώρας, καθώς ο εθνικός αυτός πλούτος κινδυνεύει να απαξιωθεί εξ αιτίας μη προσήκουσας συντήρησης. Γι' αυτό κρίνεται αναγκαία η σύσταση φορέα, ο οποίος θα εποπτεύσει την εφαρμογή του σε όλες τις γέφυρες με άνοιγμα μήκους άνω των 6,00 μέτρων. Ήδη σε αρκετά σημεία του οδικού δικτύου παρουσιάζονται συμβάντα, τα οποία καταδεικνύουν ότι πολλοί φορείς, που με βάση τις αρμοδιότητές τους εμπλέκονται στην επιθεώρηση και τη συντήρηση των γεφυρών, δεν διαθέτουν την κατάλληλη προς τούτο εμπειρία ενώ σημαντικός αριθμός γεφυρών δεν επιθεωρούνται επαρκώς και λειτουργούν υπό αδιευκρίνιστες συνθήκες. Ο φορέας αυτός θα λειτουργεί στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών και με τις κατάλληλες συνέργειες θα διασφαλίσει τις διαδικασίες για την προσήκουσα επιθεώρηση και συντήρηση όλων των γεφυρών (οδικών, σιδηροδρομικών καθώς και πεζογεφυρών) σε συνεργασία με τους φορείς που κατά το νόμο είναι αρμόδιοι για την επιθεώρηση και συντήρησή τους. Στην κατηγορία των πεζογεφυρών περιλαμβάνονται και τα πέτρινα γεφύρια που αποτελούν σημαντικό στοιχείο της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και πρέπει οπωσδήποτε να τύχουν ιδιαίτερης μέριμνας εκ μέρους της πολιτείας. Με την προτεινόμενη διάταξη δημιουργείται η Διοικητική Αρχή Γεφυρών κατά το πρότυπο των αντιστοίχων Διοικητικών Αρχών για τις Σήραγγες και τα Φράγματα, η οποία θα αναλάβει τον έλεγχο της τήρησης του θεσμικού πλαισίου σε ό,τι αφορά στην επιθεώρηση και συντήρηση του συνόλου των γεφυρών (οδικών, σιδηροδρομικών καθώς και πεζογεφυρών) της χώρας με άνοιγμα μήκους άνω των 6,00 μέτρων.»

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«12. Προστίθεται παράγραφος 1β μετά την παράγραφο 1α του άρθρου 176 του κ.ν. 3669/2008 (Α' 116), η οποία έχει διατηρηθεί σε ισχύ με την περίπτωση (31) της παραγράφου 1 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016 (Α' 147) ως εξής:

“1β. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίνεται Κανονισμός που διέπει τις διαδικασίες για την επιθεώρηση και τη συντήρηση των γεφυρών με άνοιγμα μήκους άνω των 6,00 μέτρων.

Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών συνιστάται ως όργανό του Διοικητική Αρχή Γεφυρών, η οποία συγκροτείται

με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και η οποία είναι αρμόδια για τη διασφάλιση της τήρησης και της συμμόρφωσης με τον ως άνω Κανονισμό".»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. ν. 3669/2008 (Κώδικας νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων)

Άρθρο 176 (Προδιαγραφές και Κανονισμοί Έργων)

«1α. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων εγκρίνεται Κανονισμός που θεσπίζει κανόνες και διαδικασίες ελέγχων - επιθεωρήσεων ασφαλείας των φραγμάτων κατά τα στάδια μελέτης, κατασκευής και λειτουργίας αυτών.

Στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων συνιστάται ως επιτροπή η Διοικητική Αρχή Φραγμάτων, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και είναι αρμόδια για τη διασφάλιση της τήρησης και της συμμόρφωσης με τις διατάξεις του ως άνω Κανονισμού.»

2. ν. 4412/2016

Άρθρο 377 (Καταργούμενες διατάξεις)

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις:

{...} (31) του Ν. 3669/2008 (Α' 116), πλην των άρθρων 80 έως 110, τα οποία παραμένουν σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 83, των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 20 και της παραγράφου 1 α του άρθρου 176 {...}.

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται το άρθρο 176 του ν. 3669/2008, ως ισχύει (Κώδικας νομοθεσίας Κατασκευής Δημοσίων Έργων).

Σύμφωνα με την περιπτ. 31 της παρ. 1 του άρθρου 377 ν. 4412/2016, διατηρήθηκε σε ισχύ η παρ. 1(α) του άρθρου 176 ν. 3669/2008, και, συνεπώς, η εξουσιοδότηση, προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών, της έκδοσης κανονισμού που αφορά στις διαδικασίες ελέγχου και επιθεώρησης ασφαλείας των φραγμάτων, καθώς και η σχετική πρόβλεψη περί σύστασης της Διοικητικής Αρχής Φραγμάτων, αρμόδιας για τη διασφάλιση της τήρησης και συμμόρφωσης με τις διατάξεις του ως άνω κανονισμού (Η σύσταση και ο κανονισμός της εν λόγω Διοικητικής Αρχής Φραγμάτων εγκρίθηκαν δια της υπ' αριθμ. ΔΑΕΕ/οικ.2287/2016 (ΦΕΚ Β' 4420/30.12.2016) απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών).

Παρόμοιες προβλέψεις εισάγονται με την εξεταζόμενη ρύθμιση σχετικά με τη σύσταση Διοικητικής Αρχής Γεφυρών- η οποία ορθότερο θα ήταν να συσταθεί με την ένταξή της στο ισχύον οργανόγραμμα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών- και την εξουσιοδότηση, προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών για την έκδοση κανονισμού που διέπει τις διαδικασίες για την επιθεώρηση και τη συντήρηση των γεφυρών με άνοιγμα μήκους άνω των 6,00 μέτρων ρύθμισης.

Τα ζητήματα που εξουσιοδοτείται να ρυθμίσει ο Υπουργός διαφαίνεται ότι αφορούν σε τεχνικά ζητήματα οργάνωσης του ελέγχου, επιθεώρησης και συντήρησης των γεφυρών της χώρας.

Σε κάθε περίπτωση υπογραμμίζεται ότι, δεδομένου ότι η περιπτ. 31 της παρ. 1 του άρθρου 377 (Καταργούμενες

διατάξεις) του ν. 4412/2016 αναφέρεται ρητά μόνο στην περιπτ. 1^α του άρθρου 176 του ν. 3669/2008, για λόγους αποφυγής ερμηνευτικών ζητημάτων θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο είτε να τροποποιηθεί και η διάταξη της περιπτ. 31 της παρ. 1 του άρθρου 377 με την προσθήκη της προτεινομένης παρ. 1β του άρθρου 176 του εν λόγω Κώδικα, είτε η προτεινόμενη ρύθμιση να ενταχθεί στην παρ. 1α του ως άνω άρθρου.

Παράγραφος 13

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ. 13, διορθώνεται στο ορθό η αναφορά στις περιπτώσεις των άρθρων, από την εσφαλμένη περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 156 και την παράγραφο 2 του άρθρου 132 του εδαφίου β' της περιπτ. β) της παρ.1 του άρθρου 156 του ν.4412/2016 (Α' 147) στο ορθό "περίπτωση β' της παρ. 1 και η παρ.2 του άρθρου 132".»

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«13. Η φράση "η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και η παράγραφος 2 του άρθρου 132" του εδαφίου β' της περιπτ. β) της παρ.1 του άρθρου 156 του ν.4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται από τη φράση: "η περίπτωση β' της παρ 1 και η παρ.2 του άρθρου 132 του παρόντος".»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

ι. Άρθρο 132 (Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους (άρθρο 72 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ))

1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε σαφείς, ακριβείς και ρητές ρήτρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και ρήτρες αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεις. Οι ρήτρες αυτές αναφέρουν το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να ενεργοποιηθούν. Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο·

β) για τα συμπληρωματικά έργα, υπηρεσίες ή αγαθά από τον αρχικό ανάδοχο, τα οποία κατέστησαν αναγκαία και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, εφόσον η αλλαγή αναδόχου:

αα) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, π.χ. απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον υφιστάμενο εξοπλισμό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις που παρασχέθηκαν με τη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης, και

ββ) θα συνεπαγόταν σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών για την αναθέτουσα αρχή.

Ωστόσο, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα

3 έως 221).

γ) όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή,

ββ) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης,

γγ) οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.

Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν πρέπει να αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου [...]

2. Χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παρ. 4, οι συμβάσεις μπορεί να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με το παρόν Βιβλίο, εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών: α) των κατώτατων ορίων του άρθρου 5, και β) του δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών και του 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις έργων. Η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων [...].

ii. Άρθρο 156 (Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες)

1.α) Το έργο εκτελείται, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο φορέας κατασκευής του έργου έχει το δικαίωμα αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο, ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απροβλέπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, να συνάπτει σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολοντί μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση.

β) Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες απαγορεύεται να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς την αναθεώρηση και το ΦΠΑ.

Οι συμπληρωματικές συμβάσεις συνολικού ύψους μέχρι 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης δύνανται να τροποποιούνται άνευ νέας διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον πληρούνται αθροιστικά η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και η παράγραφος 2 του άρθρου 132.

Για τις εργασίες των άρθρων 154 και 155 υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 132, δεν απαιτείται εκ των προτέρων η σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) της παραγράφου 2 ή σύμβασης για την εκτέλεση ή την πληρωμή τους.

Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση για την εκτέλεσή τους, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για

τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 4, 5 και 6 [...]

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται το εδάφιο β' της περίπτωσης (β) της παραγράφου 1 του άρθρου 156 ν. 4412/2016.

Με βάση την αιτιολογική έκθεση της ρύθμισης πρόκειται για διόρθωση της εσφαλμένης παραπομπής στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 156, η οποία αντικαθίσταται από την ορθή –σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση-παραπομπή στην περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 132.

Σημειώνεται ότι η φράση «του παρόντος άρθρου» προστέθηκε στο δεύτερο εδάφιο της περ. β' ως άνω με το άρθρο 22 περ. 37 του ν. 4441/2016 (Α' 227).

Η διάταξη φαίνεται ότι επιδιώκει να ρυθμίσει τις προϋποθέσεις σύναψης συμπληρωματικών συμβάσεων έργου χαμηλής αξίας (συνολικού ύψους μέχρι 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης). Ωστόσο δημιουργείται αμφιβολία ως προς το εάν ο ως άνω σκοπός επιτυγχάνεται με την τρέχουσα διατύπωση της εξεταζόμενης ρύθμισης.

Κατά την άποψη της Αρχής η διάταξη του άρθρου 156, στο βαθμό που αφορά τις προϋποθέσεις και τους όρους τροποποίησης των εκτελούμενων συμβάσεων, χρήζει αναδιατύπωσης, ώστε να μην δημιουργεί ερμηνευτικά ζητήματα σε σχέση με τις ρυθμίσεις των διατάξεων του άρθρου 132 του ίδιου νόμου, το οποίο ενσωματώνει την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 72 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (Πρβλ σχετικά Γνώμη 5/2016 της Αρχής, σελ. 14 επ.).

Συγκεκριμένα, η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 156 επαναλαμβάνει τη διατύπωση της προϊσχύουσας διάταξης της περ. α' της παρ. 4 του π.δ. 60/2007 και της παρ. 1 του άρθρου 57 του ν. 3669/2008.

Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, οι περιπτώσεις επιτρεπόμενων τροποποιήσεων σύμβασης αποτυπώνονται ρητά στο άρθρο 132 του ν. 4412/2016, ώστε - μεταξύ άλλων και υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου αυτού- οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να προβαίνουν σε τροποποίηση των συμβάσεων είτε για λόγους τεχνικούς-οικονομικούς (περ. β της παρ. 1) είτε λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων (περ. γ της παρ. 1), υπό τον όρο ότι οι τροποποιήσεις αυτές δε μεταβάλλουν τη συνολική φύση της σύμβασης. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι μπορεί να υπάρχει σημαντική αλληλεπικάλυψη μεταξύ των ως άνω διακριτών κατά το άρθρο 72 της Οδηγίας λόγων, δηλαδή της πρόβλεψης για συμπληρωματικές συμβάσεις για τεχνικούς –οικονομικούς λόγους και της πρόβλεψης για απρόβλεπτες περιστάσεις, καθώς πολλές από τις περιπτώσεις που καθιστούν αναγκαία τη σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης για λόγους τεχνικούς-οικονομικούς θα προκύπτουν από απρόβλεπτες περιστάσεις. Ωστόσο γίνεται δεκτό ότι η περ. β' του άρθρου 132 μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακόμα και όταν οι περιστάσεις ήταν μεν προβλέψιμες, αλλά η αναθέτουσα αρχή δεν τις προέβλεψε ή δεν τις αντιμετώπισε εγκαίρως για άλλους λόγους².

Επιπλέον, το ίδιο άρθρο (παρ. 2) ρυθμίζει τις τροποποιήσεις χαμηλής αξίας, χωρίς να θέτει συγκεκριμένες νομικές προϋποθέσεις - πέραν του μη σημαντικού, από την άποψη της αξίας τους, αντικτύπου τους- ως προς τους λόγους των τροποποιήσεων αυτών. Τέτοιοι λόγοι για μια προτεινόμενη τροποποίηση χαμηλής αξίας θα μπορούσαν να

² Βλ. Sue Arrowsmith, The law of Public and Utilities Procurement, Volume 1, Sweet & Maxwell, Third Edition, σελ. 602

περιλαμβάνουν μικρές παραλείψεις, αποκλίσεις ή σφάλματα στον αρχικό σχεδιασμό³.

Ειδικά για τις τροποποιήσεις χαμηλής αξίας των συμβάσεων έργου, η εξεταζόμενη ρύθμιση φαίνεται να αποσκοπεί να εξασφαλίσει ότι αυτές επιτρέπονται εφόσον συντρέχουν τόσο οι προϋποθέσεις της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 132 [οικονομικοί ή τεχνικοί λόγοι και σημαντικά προβλήματα που θα συνεπαγόταν για την αα η αλλαγή αναδόχου] όσο και οι προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 132 [η τροποποίηση είναι κατώτερη: α) των κατώτατων ορίων του άρθρου 5, και β) του 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις έργων] –καθιστώντας τη δυνατότητα αυτή δυσχερέστερη σε σχέση με τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 132.

Σε κάθε περίπτωση δεν προκύπτει εάν οι συμβάσεις χαμηλής αξίας αποτελούν υποπερίπτωση των συμβάσεων που συνάπτονται σε εφαρμογή της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 132, και ως τέτοιες δεν υπολογίζονται επιπρόσθετα στο 50% αλλά εμπεριέχονται σε αυτό.

Σημειωτέον ότι, σύμφωνα με τα σχετικώς διαλαμβανόμενα στην εγκύκλιο υπ' αριθμ. 8/31.5.2018 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, όσον αφορά στις συμβάσεις ήσσονος σημασίας κατά παρ. 1(β) του άρθ. 156 ν. 4412/2016 έχει διευκρινισθεί ότι: *“Οι συμπληρωματικές συμβάσεις συνολικού ύψους μέχρι 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης (παρ.1. (β) του άρθρου 156), «συμβάσεις ήσσονος σημασίας» αποτελούν υποπερίπτωση των συμπληρωματικών συμβάσεων, και ως τέτοιες δεν υπολογίζονται επιπρόσθετα στο 50% αλλά εμπεριέχονται στο 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης. Προκειμένου να υπογραφεί η σχετική σύμβαση απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου.”*

Παράγραφος 14

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ. 14, δίδεται η δυνατότητα άνευ υποβολής αίτησης του αναδόχου να δοθεί οίκοθεν παράταση από την Προϊσταμένη Αρχή του έργου, με την απόλυτη όμως προϋπόθεση ότι αυτή δεν υπερβαίνει την οριακή προθεσμία.»

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«14. Στο τέλος της παρ. 10 του άρθρου 147 του ν.4412/2016 (Α' 147) προστίθεται εδάφιο ως εξής: “Παράταση μπορεί να εγκριθεί και χωρίς αίτηση του αναδόχου, αν αυτή δεν υπερβαίνει την οριακή προθεσμία”.»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ 1 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΈΡΓΩΝ

Άρθρο 147 (Προθεσμίες)

{...} 7. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου για επιπλέον της συνολικής προθεσμίας χρονικό διάστημα ίσο προς το ένα τρίτο (1/3) αυτής και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών

³ Sigma, Brief 28, Contract Modifications September 2016, σελ. 9 <http://www.sigmaxweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-38-200117.pdf> (SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management) is a joint initiative of the OECD and the European Union)

(οριακή προθεσμία). Η συνολική προθεσμία υπολογίζεται με βάση την αρχική συμβατική προθεσμία και τις παρατάσεις που εγκρίθηκαν ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία και δεν οφείλονται σε υπαιτιότητά του {...}

{...} 10. Η έγκριση των παρατάσεων προθεσμιών γίνεται από την προϊσταμένη αρχή, ύστερα από αίτημα του αναδόχου στην Διευθύνουσα Υπηρεσία. Το αίτημα πρέπει να υποβάλλεται τουλάχιστον ένα μήνα πριν από τη λήξη της ισχύουσας συνολικής προθεσμίας περαιώσεως του έργου. Η σχετική απόφαση επί του αιτήματος εκδίδεται από την Προϊσταμένη Αρχή όχι αργότερα από την πάροδο τριών (3) μηνών από την υποβολή του αιτήματος του αναδόχου. Σε περίπτωση έκδοσης της σχετικής απόφασης μετά τη λήξη των αντίστοιχων προθεσμιών επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι προβλεπόμενες από την παράγραφο 3 του άρθρου 141 πειθαρχικές ποινές.

Η αίτηση, αν υπάρχει, κατατίθεται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία που διατυπώνει πάντοτε τη γνώμη της προς την Προϊσταμένη Αρχή. Όταν πρόκειται για παράταση «χωρίς αναθεώρηση», ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, σε αντιπαράσταση με τον ανάδοχο, καταρτίζει πίνακα διαχωρισμού των εργασιών, σε εκείνες που μπορούσαν να εκτελεσθούν σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο και στις λοιπές εργασίες. Οι πρώτες διαχωρίζονται και κατά αναθεωρητική περίοδο, μέσα στην οποία μπορούσε και έπρεπε να εκτελεσθούν. Ο πίνακας αποτελεί πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας και ο ανάδοχος δικαιούται να υποβάλει ένσταση κατά του πίνακα διαχωρισμού, μόνο αν τον υπογράψει με επιφύλαξη. Σε περίπτωση άρνησης του αναδόχου να συμπράξει στην κατάρτιση ή να υπογράψει τον πίνακα, εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 156.

ΤΙΤΛΟΣ 2 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Άρθρο 184 (Προθεσμίες – Χρονοδιάγραμμα)

{...} 3. Οι προθεσμίες μπορούν να παρατείνονται με απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, ύστερα από αίτηση του αναδόχου που υποβάλλεται τουλάχιστον δέκα πέντε (15) ημέρες πριν από τη λήξη τους ή και με πρωτοβουλία της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, εφόσον οι καθυστερήσεις περί την εκτέλεση της σύμβασης δεν οφείλονται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου. Αν η καθυστέρηση αφορά σε υπέρβαση και του καθαρού χρόνου απαιτείται πέραν της αίτησης ή συναίνεσης του αναδόχου και γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

Ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της σύμβασης και μετά τη λήξη του αρχικού συμβατικού χρόνου, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί από τις εν τω μεταξύ χορηγηθείσες παρατάσεις, που χορηγήθηκαν ύστερα από αίτησή του ή συναίνεση του και για όσο διαρκεί η οριακή προθεσμία της σύμβασης. Ως οριακή προθεσμία νοείται το χρονικό διάστημα που ανέρχεται σε ένα τρίτο (1/3) της συνολικής προθεσμίας και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών, κατά τη διάρκεια του οποίου χορηγούνται παρατάσεις και χωρίς αίτηση του αναδόχου. Για τον υπολογισμό της οριακής προθεσμίας, στη συνολική προθεσμία, υπολογίζονται και οι παρατάσεις που χορηγήθηκαν μετά από αίτηση ή συναίνεση του αναδόχου χωρίς να οφείλονται σε αποκλειστική υπαιτιότητά του {...}

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Η προτεινόμενη διάταξη ρυθμίζει τη δυνατότητα χορήγησης παράτασης της συμβατικής προθεσμίας περάτωσης δημόσιας σύμβασης έργου, χωρίς σχετικό αίτημα του αναδόχου, υπό την αίρεση μη υπέρβασης της οριακής

προθεσμίας, όπως αυτή ορίζεται, ως προς την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων έργων, στην παρ. 7 του άρθρου 147 ν. 4412/2016.

Σημειώνεται κατά πρώτον, ότι στο εδάφιο ε' της παρ. 10 του άρθρου 147, αναφέρεται ότι «[η] αίτηση, αν υπάρχει, κατατίθεται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία που διατυπώνει πάντοτε τη γνώμη της προς την Προϊσταμένη Αρχή», συνεπώς συνάγεται ότι υφίσταται, και στο ισχύον πλαίσιο, δυνατότητα παράτασης προθεσμιών χωρίς αίτηση του αναδόχου. Περαιτέρω επισημαίνεται ότι, στο αντίστοιχο άρθρο περί προθεσμιών εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων μελετών και παροχής τεχνικών & λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, και ειδικότερα στο εδάφιο δ' της παρ. 3 του άρθρου 184 ν. 4412/2016, ρητώς προβλέπεται ότι «[ως] οριακή προθεσμία νοείται το χρονικό διάστημα που ανέρχεται σε ένα τρίτο (1/3) της συνολικής προθεσμίας και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών, κατά τη διάρκεια του οποίου χορηγούνται παρατάσεις και χωρίς αίτηση του αναδόχου».

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η προτεινομένη διάταξη σκοπεί στην αποσαφήνιση της ήδη παρασχεθείσας δυνατότητας, δυνάμει του εδαφίου ε' παρ. 10 άρθρου 147 ν. 4412/2016, περί χορήγησης παράτασης χωρίς αίτηση του αναδόχου δημόσιας σύμβασης έργου, ώστε να καθίσταται σαφές ότι η δυνατότητα αυτή παρέχεται υπό την αίρεση της μη υπέρβασης της οριακής προθεσμίας του έργου, ενώ παράλληλα σκοπεί στην εναρμόνιση των σχετικών προβλέψεων περί παρατάσεων, με τις αντίστοιχες που αφορούν στην εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων μελετών και τεχνικών & λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

Με το περιεχόμενο αυτό, μετά λόγου προτείνεται η ως άνω διάταξη, πλην όμως υπογραμμίζεται ότι κατόπιν της προσθήκης αυτής, θα πρέπει να απαλειφθεί η φράση «αν υπάρχει» στο εδάφιο ε' της παρ. 10 του άρθρου 147 ν. 4412/2016, καταλείποντας τη ρύθμιση περί δυνατότητας χορήγησης παράτασης άνευ αιτήσεως του αναδόχου, συνολικά στο κείμενο της προτεινομένης.

Παράγραφος 15

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ. 15, συμπληρώνεται προϋπόθεση για την χρήση της παρ.13 στην περίπτωση εκπτώσεως εργολάβου για την ανάθεση στους επόμενους κατά σειρά μειοδοσίας, εφόσον η δυνατότητα αυτή έχει προβλεφθεί ρητά στα έγγραφα της σύμβασης.»

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«15. Στο τέλος της παρ.13 του άρθρου 160 του ν.4412/2016 (Α' 147) προστίθεται εδάφιο ως εξής: "Η διαδικασία της παραγράφου αυτής εφαρμόζεται μόνο εφόσον υπάρχει ρητή πρόβλεψη στα έγγραφα της σύμβασης".»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 132 Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους (άρθρο 72 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

δ) όταν ένας νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την αναθέτουσα αρχή, συνεπεία:

αα) ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης, σύμφωνης με την περίπτωση α΄,

ββ) ολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου, λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας ιδίως στο πλαίσιο προπρωτευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών, από άλλον οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, υπό τον όρο ότι η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου ή

γγ) περίπτωσης που η αναθέτουσα αρχή αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του και εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις, σύμφωνα με το άρθρο 131,

ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παρ. 4.

Οι αναθέτουσες αρχές που τροποποιούν μία σύμβαση στις περιπτώσεις των περιπτώσεων β΄ και γ΄ δημοσιεύουν σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης. Η γνωστοποίηση αυτή περιέχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο Μέρος Ζ΄ του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α΄ και δημοσιεύεται, σύμφωνα με το άρθρο 65.

Άρθρο 160 (Εκπτώση αναδόχου)

1. Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή το νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία. {...}

13. Αν, μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η προϊσταμένη αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην προϊσταμένη αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω μειοδότης δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η προϊσταμένη αρχή προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η προϊσταμένη αρχή για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, κατά τις οικείες διατάξεις.

Η διαδικασία της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η προϊσταμένη αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου, ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις.

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται εδάφιο στο τέλος της παραγράφου 13 άρθρου 160 του νόμου, με το οποίο προβλέπεται ρητή μνεία του ότι η περιγραφόμενη στην εν λόγω παράγραφο διαδικασία είναι επιτρεπτή μόνο σε περίπτωση που έχει προβλεφθεί στα έγγραφα δημόσιας σύμβασης έργου, όπως αυτά ορίζονται στην περιπτ. 14 της

παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, η διαδικασία της εν λόγω παραγράφου 13 του άρθρου 160 αφορά στη δυνατότητα της Προϊσταμένης Αρχής να προσκαλέσει τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη της διαδικασίας του διαγωνισμού ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου να αναλάβει την ολοκλήρωση της εκτέλεσης δημόσιας σύμβασης έργου κατά τους όρους της προσφοράς του στον προηγούμενο διαγωνισμό, σε περίπτωση οριστικοποίησης της έκπτωσης του αναδόχου.

Η προτεινόμενη τροποποίηση –σε σχέση με την υφιστάμενη μορφή της διάταξης- βαίνει προς την κατεύθυνση της ασφάλειας δικαίου και προτείνεται προκειμένου η συγκεκριμένη δυνατότητα συνέχισης και ολοκλήρωσης - προς όφελος του έργου - μίας έκπτωτης εργολαβίας από το δεύτερο ή τον τρίτο μειοδότη του αρχικού διαγωνισμού να προβλέπεται σαφώς και ρητώς στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης, ώστε να είναι γνωστή σε όλους τους συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης του αρχικού έργου, κατά τη λογική της τήρησης της αρχής της διαφάνειας που διέπει τις διατάξεις της περίπτωσης (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 132 ν. 4412/2016 περί τροποποιήσεων δημοσίων συμβάσεων κατά την εκτέλεσή τους δυνάμει σαφών, ακριβών και ρητών όρων των αρχικών εγγράφων της σύμβασης.

Επισημαίνεται ότι οι επιτρεπόμενες μορφές υποκατάστασης ρυθμίζονται ρητά από την περίπτωση (δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 132 ν. 4412/2016 (άρθρου 72 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και οποιαδήποτε εθνική ρύθμιση θα πρέπει να υιοθετείται και να ερμηνεύεται με βάση τους κανόνες του ενωσιακού δικαίου.

Παράγραφος 16

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ.16, προστίθεται δυνητική ικανότητα των αναθετουσών αρχών να προσθέσει απρόβλεπτα 15% στις συμβάσεις παροχής τεχνικών υπηρεσιών, εφόσον αυτό προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης».»

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«16. Στο τέλος του β' εδαφίου της περιπτ. α) της παρ. 8 του άρθρου 53 του ν.4412/2016 (Α' 147) προστίθεται φράση ως εξής: “,εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης”.»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ν. 4412/2016

Άρθρο 53 (Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης)

{...} 8. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, πέραν των αναφερομένων στις παραγράφους 1 έως 6, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης εφαρμόζονται και τα παρακάτω:

α) Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης περιλαμβάνει τις προβλέψιμες προεκτιμώμενες αμοιβές των επί μέρους μελετών και τεχνικών υπηρεσιών που απαρτίζουν τη σύμβαση. Στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης συμπεριλαμβάνεται ποσοστό δέκα πέντε τοις εκατό (15%) ως απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 186 {...}

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Με την προτεινομένη διάταξη προστίθεται η φράση «εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης», στο τέλος του β' εδαφίου της περίπτωσης (α) της παραγράφου 8 του άρθρου 53 του ν.4412/2016, η οποία αφορά στον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας δημοσίων συμβάσεων μελετών και δημοσίων συμβάσεων παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών.

Συνεπώς, προβλέπεται ότι η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να συμπεριλαμβάνουν στην εκτιμώμενη αξία, τόσο μίας δημόσιας σύμβασης μελετών όσο και μίας δημόσιας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, κονδύλιο απροβλέπτων ποσοστού 15%, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 186 ν. 4412/2016 περί του ορισμού των απροβλέπτων δαπανών στις δημόσιες συμβάσεις μελετών, θα πρέπει να προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο όπως διορθωθεί η αιτιολογική έκθεση της προτεινόμενης διάταξης, στην οποία αναφέρεται ότι «προστίθεται δυνητική ικανότητα των αναθετουσών αρχών να προσθέσει απρόβλεπτα 15% στις συμβάσεις παροχής τεχνικών υπηρεσιών, εφόσον αυτό προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης», προκειμένου να περιλαμβάνει αναφορά στο ότι η προτεινόμενη διάταξη αφορά – πέραν από τις δημόσιες συμβάσεις παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών - και τις δημόσιες συμβάσεις μελετών, τις οποίες καταλαμβάνει κατά τα ανωτέρω.

Παράγραφος 17

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Με την παρ. 17, προτίθεται η παρ.3 του άρθρου 19 του ν.2947/2001 που εκ παραλείψεως δεν είχε προβλεφθεί στην περιπτ. 43 της παρ. 1 του άρθρου 377 του ν.4412/2016 (Α' 147).»

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«17. Η περιπτ. 43 της παρ. 1 του άρθρου 377 του ν.4412/2016 (Α' 147) αντικαθίσταται ως εξής: "(43) της παρ. 3 και 33 του άρθρου 19 του ν.2947/2001 (Α' 228)".»

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. ν. 4412/2016

Άρθρο 377 (Καταργούμενες διατάξεις)

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις:

{...} (43) της παρ. 33 του άρθρου 19 του ν. 2947/2001 (Α' 228) {...}

2. ν. 2947/2001

Άρθρο 19 (Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν το Υπουργείο Πολιτισμού και άλλες διατάξεις)

3. Κατά τη σύνταξη των προϋπολογισμών των αρχαιολογικών έργων, όπως αυτά προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του Π.Δ. 99/1992 "Μελέτη και εκτέλεση αρχαιολογικών εν γένει έργων" (ΦΕΚ46Α), μπορεί να προβλέπεται ποσοστό απρόβλεπτων δαπανών μέχρι το διπλάσιο από το εκάστοτε ισχύον, όπως αυτό προσδιορίζεται κάθε φορά από τις σχετικές εγκυκλίους και αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Με την προτεινόμενη διάταξη επιχειρείται η συμπερίληψη, στην περίπτωση 43 της παραγράφου 1 του άρθρου 377 του ν. 4412/2016, της παρ. 3 του άρθρου 19 του ν. 2947/2001, ώστε να καταργείται ρητώς, πλέον της αναφερομένης σήμερα παρ. 33 του ως άνω νόμου, και η παρ. 3 αυτού.

Σημειώνεται ότι η ως άνω παρ. 3 του άρθρου 19 του ν. 2497/2001 θεσπίζει παρέκκλιση από τα ισχύοντα όρια περί απροβλέπτων δαπανών στις δημόσιες συμβάσεις έργων, όπως αυτά αποτυπώνονται στο ισχύον άρθρο 156 ν. 4412/2016, δια της ρητής αναφοράς δυνατότητας σχετικής πρόβλεψης ποσοστού απροβλέπτων δαπανών, έως του διπλάσιου ποσοστού του εκάστοτε ισχύοντος.

Με το ως άνω περιεχόμενο, προτείνεται η τροποποίηση της περ. 43 παρ. 1 άρθρου 377 ν. 4412/2016, ώστε να περιλαμβάνει στις καταργούμενες διατάξεις ρητώς και την παρ. 3 άρθρου 19 ν. 2947/2001, η οποία *εκ παραλείψεως* κατά την αιτιολογική έκθεση, δεν είχε προβλεφθεί στην αρχική μορφή της διάταξης.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, η Αρχή, σύμφωνα με την παράγραφο 2 περ. γ' υποπερ. (αα) του άρθρου 2 του ν. 4013/2011, αποφασίζει ομόφωνα, την παροχή γνώμης επί των προτεινόμενων διατάξεων σχεδίου νόμου υπό την επιφύλαξη των ανωτέρω παρατηρήσεων και επισημάνσεων.

Αθήνα, 19 Απριλίου 2019

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Μιχαήλ Εκατομμάτης